

Њ. Е. Карлос Феликс^[1]
Амбасадор Мексика у Републици Србији

УДК 327(72:497.11)
Кратко саопштење
Примљен: 07.08.2023.
Прихваћен: 15.08.2023
doi: 10.5937/napredak4-45872

Мексико и Република Србија: 77 година непрекидних и продуктивних дипломатских односа; НОВИ ИЗАЗОВИ И ПРИЛИКЕ

Сажетак: У архивама Универзитетске библиотеке у Београду могу се пронаћи докази да се још 1844. године на старом српском језику писало о дешавањима у Мексику и да је постојало интересовање за ову земљу. Чврсто пријатељство и разумевање два народа формализовано је Протоколом о успостављању дипломатских односа, 24. маја 1946. године, када су председник Мексика Мануел Авила Камачо и маршал Јосип Броз Тито, председник Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, озваничили сарадњу. Блискост два народа била је најучљивија кроз ангажовање у Покрету несврстаних и промоцију идеја о слободи и независности сваке државе, укључујући и њихов економски развој. Блискост два народа, праћена међусобном сарадњом и помагањем, на обострано задовољство траје симболичних 77 година, с перспективама даљег снажења и интензивног ширења.

Кључне речи: Мексико, Србија, билатерална сарадња, пријатељство, јавне политике, Покрет несврстаних, дијаспора

Двадесет четврти мај 2022. означава 77 година од успостављања дипломатских односа између Мексика и Србије. Међутим, наше везе започете су пре много година, што је забележено у различитим вестима о Мексику у архиву Универзитетске библиотеке у Београду у којима се он први пут појављује 1844. године, при чему су неке од њих написане старим српским језиком (RP II / 21, 1844).

Мексико и Социјалистичка Федеративна Република Југославија одлучили су да формализују

дипломатске односе 24. маја 1946. године. Председник Мексика Мануел Авила Камачо и маршал Јосип Броз Тито, председник Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, наставили су да промовишу блиску сарадњу засновану на чврстом пријатељству између народа Мексика и Југославије.

У првој половини 1951. Мексико је имао амбасаду у хотелу „Мажестик“. Први амбасадор који је боравио у Београду био је Кристобал Гус-

[1] embserbia@sre.gob.mex

ман Карденас, који је своје акредитивно писмо маршалу Титу уручио 1. октобра 1951. године. То је означило почетак ере интензивног и блиског пријатељства и сарадње између Мексика и Југославије, а у званичне посете Београду дошла су три мексичка председника: Адолфо Лопес Матеос, Луис Ечеверија Алварес и Мигел де ла Мадрид Уртадо – у марту 1963, фебруару 1974. односно јануару 1985. године.

Ове посете узвраћене су на високом нивоу у четири прилике: Јосип Броз Тито посетио је Мексико два пута, у октобру 1963. и марту 1976, Сергеј Крајгер у октобру 1981. и Лазар Мојсов у октобру 1987. године. Важно је напоменути да је Мексико једина држава Латинске Америке коју је маршал Тито посетио два пута. Он је добио Астечког орла, највише признање које додељује мексичка влада. Добро је познато колико је Тито био наклоњен мексичкој култури и народу.

Везе између Мексика и Југославије развијале су се у оквиру такозваног хладног рата. У том контексту, основан је Покрет несврстаних да би промовисао интересе, ревандикацију и приоритете многобројних неразвијених земаља ради њиховог укључивања у међународну агенду, насупрот утицајима две суперсиле које су се такмичиле да успоставе хегемонију у поларизованом свету.

Мексико и Југославија су у агенди Покрета несврстаних пронашли основу за ближи рад на промовисању иницијатива у корист својих народа, што се подударало са захтевима сличних земаља, чланица овог покрета.

Важно је истаћи значај Покрета несврстаних за изградњу бољег међународног поретка, у историјском контексту у којем су се многи

колонизовани народи борили за ослобођење и стицање независности да би постали суверени припадници међународне заједнице. Агенда Покрета несврстаних подржавала је процес деколонизације, као и веродостојност економских права неразвијених народа који су се борили за нови економски поредак, мир и правду.

Мексико је учествовао у овом историјском тренутку као активни посматрач Покрета несврстаних, са значајним иницијативама које су дале фундаментални допринос миру у свету и међународном економском напретку.

Један од примера доприноса Мексика у том периоду јесте успостављање првог подручја без нуклеарног наоружања на планети, на основу Споразума у Тлателолку, којим се забрањује нуклеарно наоружање у Латинској Америци. Важно је истаћи ово изузетно достигнуће у контексту хладног рата, када су се две суперсиле незадрживо надметале у трци за наоружањем, развијајући, производећи и распоређујући нуклеарно оружје. Амбасадор Алфонсо Гарсија Роблес, истакнути мексички дипломата, добио је Нобелову награду за мир за свој рад на овом достигнућу.

Остали доприноси мексичке спољне политике у оквиру Покрета несврстаних укључују и усвајање Повеље о економским правима и дужностима држава у Генералној скупштини УН (Резолуција 3281 XXIX од 12. децембра 1974). Повељом се, између осталог, предвиђа да свака држава има право на учешће у међународној трговини и осталим видовима привредне сарадње на правичним основама, без обзира на разлике у политичком, економском и друштвеном систему.

Њ. Е. Карлос Феликс

Мексико и Република Србија: 77 година
непрекидних и продуктивних дипломатских односа;
нови изазови и прилике

| 9

Фотографија 1: Катедрала Метрополитен у Мексико Ситију

Извор: фотографија у власништву Амбасаде Мексика у Републици Србији

Усвајање овог документа било је главно у захтеву за успостављање новог међународног економског поретка који су промовисале земље тзв. трећег света да би заштитиле своје економске интересе, оствариле боље услове у међународној трговини на правичним основама, имајући у виду негативни утицај Бретонвуд-

ског система, који је погађао многе неразвијене државе.

Још једна дипломатска иницијатива Мексика за заштиту економског наслеђа неразвијених земаља – у оквиру агенде Покрета несврстаних – било је усвајање Конвенције Уједињених нација о морском праву (енгл. UNCLOS), којом

се предвиђа свеобухватан режим закона и реда на светским океанима и морима и успостављају правила за све видове употребе океана и њихових ресурса. Овај међународни правни инструмент признаје суверена права држава над територијалним морима, а ексклузивна економска зона простире се 200 наутичких миља од њихових обала.

Ове важне иницијативе Мексика значајно су допринеле изградњи међународног сценарија мира и правде, у јеку сукоба између две суперсиле у хладном рату. Дипломатски напори Мексика увек су имали подршку и подстицај Покрета несврстаних, у којем је Југославија била један од главних актера.

Блиска сарадња и разумевање између Мексика и Југославије, промовисање иницијатива са циљем побољшања услова међународног сценарија, као и поштовање разлика и суверенитета држава, били су засновани на заједничкој визији, разумевању и пријатељству ове две земље на великој географској удаљености, с различитим културама, али заједно посвећене тражењу мира, правичног и напредног светског поретка у корист својих народа.

На овако чврстом темељу пријатељства, разумевања и сарадње Мексико је наставио блиске односе са Југославијом чак и у периоду њеног трагичног и насилног распада 90-их година 20. века који је довео до независности шест народа у оквиру дотадашње федерације.

И поред овог сложеног процеса и ратних услова у региону, Мексико никада није затворио своју амбасаду у Београду, нити је прекинуо везе са преосталим делом Југославије, касније Србијом као правном наследницом СФРЈ. Мексико

је био уз народ Србије у тим тешким тренуцима, уверен да добри пријатељи увек остају заједно, и у добрим и у лошим временима.

Из личне перспективе, у Београду сам боравио у периоду од 1991. до 1994. године и учествовао у консултацијама Министарства спољних послова Мексика у процени да ли треба задржати или затворити нашу амбасаду у Београду. Моја процена и мишљење као отправника послова о ситуацији у региону позитивно су допринели одлуци владе Мексика да задржи своје присуство и активности на дипломатском плану упркос тешким околностима са којима смо се суочили.

После распада бивше Југославије и консолидације Србије као њене наследнице Мексико се увек залагао за поштовање територијалног интегритета и суверенитета ове државе, као и за проналажење мирног решења у преговорима поводом сукоба на Косову, у складу с Резолуцијом 1244 Савета безбедности УН. Мексико, који није стални члан Савета безбедности УН, 2021–2022. године ратификовао је свој став на основу принципа своје спољне политике, међународног права и чврстог пријатељства са српским народом.

Имајући у виду целокупну позадину односа између Мексика и Србије, оцена 77 година дипломатских веза између ове две државе веома је позитивна и перспективна. Обе земље су оствариле значајан напредак у консолидовању својих односа у новој ери, на основу међусобног поштовања, разумевања и чврстог пријатељства које је одржавано претходних година. С великим задовољством потврђујемо да не постоји ниједан проблем који би могао да утиче на позитивне везе развијене током овог периода.

Њ. Е. Карлос Феликс

Мексико и Република Србија: 77 година
непрекидних и продуктивних дипломатских односа;
нови изазови и прилике

Фотографија 2: Чичен Ица, полуострво Јукатан, Мексико
Извор: фотографија у власништву Амбасаде Мексика у Републици Србији

Билатерални односи развијали су се првенствено у два правца: интензивни политички дијалог на највишем нивоу и ширење сфере културне и академске размене. Ови снажни стубови показују да је суштина наше повезаности усредсређена на социјалну димензију билатералне агенде, чиме се постављају чврсти темељи за

проширивање и консолидовање наших веза у осталим перспективним областима.

Мексико и Србија активно раде на проширивању оквира билатералне сарадње кроз формализацију споразума у разним областима као што су привреда и инвестиције, наука и технологија, академска и културна размена,

одбрана, омладина и спорт. Ускоро ћемо основати билатералну комисију за академску размену, културу и спорт за конкретне пројекте за добробит наших народа.

Наставак дијалога на високом нивоу између наше две земље забележен је и у септембру 2022, поводом прославе 200 година од независности Мексика – као и 75 година наших дипломатских веза – када је висока делегација Србије присуствовала свечаности одржаној у Мексико Ситију.

Тадашњи министар спољних послова Србије господин Никола Селаковић састао се с председником Мексика Андресом Мануелом Лопесом Обрадором, када је поново истакнуто чврсто пријатељство између наше две земље. Министар Селаковић имао је састанак и с мексичким министром спољних послова господином Марселем Ебрардом, као и с председницом мексичког Сената госпођом Олгом Санчес Кордеро. Као чланица српске делегације, госпођа Тамара Вучић имала је продуктиван сусрет са др Беатрис Гутијерес Мулер, историчарком и познатом списатељицом, супругом председника Мексика. Госпођа Вучић се састала и са мексичким министром културе. Током разговора су препознали значај интензивне културне и академске размене и сагласили се о промоцији дубље сарадње у корист наша два народа.

У мултилатералној арени, а нарочито у контексту рата у Украјини, Мексико и Србија имају сличне ставове о руској војној интервенцији у Украјини, који су засновани на спољнополитичким принципима и пуном уважавању међународног права. Обе земље су се придружиле захтевима међународне заједнице у УН за поштовање суверенитета и територијалног инте-

гритета Украјине, прекид војног непријатељства, хитну хуманитарну помоћ и подршку, као и за почетак преговора о мирном и дипломатском решењу овог сукоба.

На недавном избору за изложбу Ехро2027 Мексико је гласао за кандидатуру Београда, имајући у виду наше пријатељске везе и сарадњу, као и велику шансу за Србију да покаже свету своју културу и пријатељски народ. Ова подршка заснована је и на интензивном труду који амбасада Мексика у Београду улаже у промоцију разних српских градова и општина, успостављање братских односа с градовима и општинама у Мексику са сличним профилом, тражење и обезбеђивање прилика за унапређење економске и културне размене, као конкретне активности за добробит наших друштава.

Мексико и Србија су развили значајан међупарламентарни дијалог. Парламентарна дипломатија у великој мери доприноси ближој сарадњи у многим областима, а нарочито у успостављању контаката између представника које су изабрали народи Мексика и Србије. У Београду је октобра 2021. године одржано 141. заседање Скупштине Интерпарламентарне уније (енгл. IPU) којем је председавала мексичка сенаторка госпођица Габријела Куевас. То је била прилика да парламентарци обе државе учврсте своје везе. У Народној скупштини Србије и у Представничом дому мексичког Конгреса основана је Група пријатељства између наших земаља, која окупља парламентарце заинтересоване да заједничким напорима унапреде сарадњу између Мексика и Србије.

Други стабилни стуб билатералних веза Мексика и Србије јесте дубока културна и ака-

Њ. Е. Карлос Феликс

Мексико и Република Србија: 77 година
непрекидних и продуктивних дипломатских односа;
нови изазови и прилике

| 13

Фотографија 3: Град Оахака, Мексико

Извор: фотографија у власништву Амбасаде Мексика у Републици Србији

демска размена која проширује знање, разумевање и комуникацију наша два друштва.

Промовисање различитих елемената мексичке културе добро је познато и цењено у Србији: књижевност, сликарство, музика, савремена уметност, фолклор и популарна уметност. Многи Мексиканци и Срби дипломирали су у високошколским установама захваљујући вели-

кодуним програмима стипендија које додељују владе ове две државе.

Наши универзитети су проширили међусобну сарадњу кроз размену стручњака из разних области.

Када је реч о књижевности, више од 40 дела мексичких писаца преведено је на српски језик. Романи и есеји познатих мексичких писаца, као

што су Октавио Паз, Хуан Хосе Ареола, Карлос Фуентес, Фернандо дел Пасо, монахиња Хуана Инес де ла Крус, Елена Понијатовска и Хорхе Волпи, између осталих, познати су у Србији и на Балкану захваљујући програму мексичког Министарства културе којим се подржава превођење мексичке литературе, уз сарадњу српских стручњака који са ентузијазмом интензивно раде да омогуће доступност мексичке књижевности на српском говорном подручју.

Бројне генерације Срба оствариле су додир с популарном мексичком културом захваљујући телевизијским серијама, односно теленовелама, које се већ дуго приказују у региону Балкана. Теленовеле су још један од начина за зближавање наших друштава јер делимо исте вредности и породичне прилике приказане у тим серијама. Занимљива је и чињеница да је много Срба научило шпански језик управо гледајући ове мексичке сапунице. Самим тим мексичке теленовеле допринеле су промовисању шпанског језика у региону Балкана.

Спорт је такође елемент који повезује Мексиканце и Србе, а нарочито фудбал, јер су истакнути српски фудбалери постали тренери фудбалских клубова у Мексику. Господин Бора Милутиновић као селектор националног фудбалског тима Мексика и осталих великих професионалних тимова ужива велико поштовање љубитеља мексичког фудбала. Недавно је господин Вељко Паулић постао главни тренер једног од најпопуларнијих тимова – Лас Чиваса из Гвадалахаре.

Мексико и Србија раде на учвршћивању сарадње и у другим областима у којима за то постоје могућности. Трговина и инвестиције

између наше две државе још нису достигле ниво свог економског потенцијала. Србија може да искористи предност привилегованог економског положаја Мексика као 15. по реду привреде на свету, са 128 милиона потрошача и мрежом међународних споразума о слободној трговини: ТСМЕС (нова верзија NAFTA), Споразум о удруживању са Европском унијом, Пацифички савез и Свеобухватни и прогресивни споразум за транспацифичко партнерство. Сви ови споразуми о слободној трговини у којима учествује Мексико, а који обухватају готово читаву планету, дају приступ милијарди потрошача и више, што представља одличну прилику за учешће српских компанија у ланцу вредности на осталим тржиштима широм света.

Делујемо у новим областима које пружају могућност за билатералну сарадњу са стварним потенцијалом, као што су туризам, пољопривреда, рударство, енергетика, информационе технологије и медицинске науке.

Значајно поље билатералне сарадње односи се на пажњу коју поклањамо нашим дијаспорама. Мексико и Србија треба да развију делотворне и модерне програме јавне политике као подршку и помоћ својим држављанима који живе ван граница матичних земаља. Мексико је успоставио веома софистицирану и ефикасну политику за подршку око 40 милиона људи мексичког порекла у Сједињеним Америчким Државама, са чак 52 конзулата на америчкој територији. Србији могу бити од велике користи искуство и постојећи програми које Мексико спроводи да би оснажио мексичке заједнице у иностранству.

Мексико и Србија у наредним годинама треба да наставе заједнички рад на унапређењу

Њ. Е. Карлос Феликс

Мексико и Република Србија: 77 година
непрекидних и продуктивних дипломатских односа;
нови изазови и прилике

| 15

Фотографија 4: Амбасадор Мексика у Републици Србији Карлос Феликс са председником Републике Србије Александром Вучићем приликом предаје акредитивних писама, Београд, 7. април 2021. године

Извор: фотографија у власништву Амбасаде Мексика у Републици Србији

међусобног политичког дијалога и сарадње, узимајући у обзир изазове с којима се суочавају у постојећем међународном сценарију, што захтева координисане и доследне напоре свих држава за промовисање пуног поштовања међународног права и Повеље УН ради поновног успостављања мира, стабилности и еко-

номског развоја. Значајни резултати и плодно искуство продуктивне сарадње у оквиру Покрета несврстаних корисна су референца и пример међународне сарадње у остваривању заједничких циљева.

Неопходно је да наше две земље наставе пријатељство и сарадњу.

Sources / Извори

Archives of the University library „Svetozar Marković“ (RP II / 21 (1844) [In Serbian]

H. E. Carlos Félix

Ambassador of Mexico
to the Republic of Serbia

Mexico and the Republic of Serbia: 77 years of uninterrupted and productive diplomatic relations; new challenges and opportunities

Summary

In the archives of the Library of the University in Belgrade it is possible to find evidence that as early as 1844. the events in Mexico were written about in the old Serbian language, and that there was an interest in this country. Strong friendship and understanding between the two nations were formalized by the Protocol on the Establishment of Diplomatic relations on 24 May 1946, when the President of Mexico, Manuel Avila Camacho and the President of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia, Marshal Josip Broz Tito, made this cooperation official. The closeness of these two peoples was most evident through their engagement in the Non-Alignment Movement and the promotion of the ideas of freedom and independence of each state, including their economic development. Such closeness, accompanied by mutual collaboration and assistance, has lasted for 77 years, to the satisfaction of both sides, with the perspectives of further strengthening and intensification.

Keywords: Mexico, Serbia, bilateral cooperation, friendship, public policies, Non-Alignment Movement, diaspora